

Brno 29. 2. 2012

Revitalizací prošla také zahrada u vily Tugendhat

Součástí rekonstrukce funkcionalistické vily Tugendhat, jež je zapsána na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, byla i kompletní revitalizace přilehlé zahrady. Investor, tedy statutární město Brno, převzal od zhotovitele dokončené venkovní prostory vily Tugendhat v Černých Polích již v listopadu 2011.

„Přilehlá zahrada i samotný objekt vily a její obytný prostor patří neodmyslitelně k sobě, geniální Mies van der Rohe vytvořil a podtrhl ve svém návrhu jejich dokonalou symbiózu, kterou se při revitalizaci úspěšně podařilo obnovit,“ uvedl primátor města Brna Roman Onderka.

Obnova zahrady u vily Tugendhat

Památková obnova zahrady byla dokončena v první polovině listopadu 2011. Navazovala na výkopové práce prováděné v souvislosti s rekonstrukcí kanalizace. V úvodní fázi byly odstraněny nevhodné dřeviny, které byly vysazeny v roce 1985 a neodpovídaly původnímu sortimentu z roku 1930. Předmětem obnovy byla úprava profilu terénu, obnovení původní parkové cestní sítě a vyzdění opěrných zídek dvoustupňového alpinária. Následně bylo provedeno odborné ošetření dřevin. Veškeré práce byly prováděny špičkovými specialisty a vycházely z precizně zpracovaného projektu obnovy zahrady (doplněného nezbytnými průzkumy a rozbory).

Projekt byl vyhotoven na základě archivních materiálů a fotografií z období, kdy v domě žila rodina Tugendhatových (1930–1938). Byly přesně identifikovány všechny typy interiérové a exteriérové zeleně. Dožilé dřeviny byly nahrazeny novými, již vzrostlými stromy (5 kusů). Součástí dodávky byla i mobilní zeleň, která bude umístěna na terasách a při vstupu do vily. Nezapomnělo se ani na popínavé rostliny, které v budoucnu pokryjí východní a jižní fasádu.

V zahradě byly konkrétně vysazeny dvě smuteční vrby, dva kaštany a jerlín, pod nímž (jak ukazují historické fotografie) probíhaly první diskuse o rozdělení Československa mezi tehdejšími premiéry Václavem Klausem a Vladimírem Mečiarem. Travnatý pás před vilou byl osazen, opět dle historického kontextu, vzrostlými akáty. Modernizaci zahrady završila instalace zavlažovacího zařízení a travního koberce. Stejná metoda (analýza rostlin a nahrazení identickým sortimentem) byla využita i při rehabilitaci zimní zahrady.

O historii zahrady

Na návrhu zahrady spolupracovala s Miesem van der Rohe, architektem vily Tugendhat, brněnská architektka Markéta Roderová-Müllerová. Velkou část zahrady tvořila zatravněná louka s využitím několika stávajících soliterních stromů a základní cestní síť, vytyčená

na pozemku již v 19. století. Mies měl v oblibě velké travnaté plochy s ojedinělými porosty v duchu tzv. zdůrazněné prázdnoty.

Nejnovější průzkumy zahrady pozoruhodně interpretují propojení domu a jeho přírodního rámce ve třech základních momentech. Určující je vztah domu k panoramatu města s jednotlivými pohledy a průhledy na stavební dominanty. Dalším aspektem je použití rostlin na fasádách domu, patrné na Miesových skicách a na rodinných fotografiích pořázených Fritzem Tugendhatem. Optické „zmizení“ hmoty domu v zeleni umocňuje při pohledu z vnějšku dokonalé propojení interiéru s exteriérem. Nakonec je to vlastní uspořádání zahrady s kompozičními vazbami na hlavní obytný prostor vily, zřejmé např. v přímé návaznosti jídelny na letní posezení pod smuteční vrbou.

Terasy se suchými zídkami z volně ložených kamenů, které byly osázeny trvalkami, tvořily optickou podnož stavby, důležitou pro vyznění pohledu na dům ze spodní části zahrady. Ve vstupní části z ulice Černopolní i na zahradní terase byly umístěny rostliny v nádobách. Těsné propojení interiéru a vegetace zprostředkovala zimní zahrada s jezírkem s vodními rostlinami a zelení v květináčích.

Zahradní architektka Markéta Roderová-Müllerová (1898–1981) spolupracovala s brněnským architektem Otto Eislerem, bratrem Artura a Mořice Eislerových, jejichž firma realizovala stavbu vily Tugendhat. Tak se zřejmě dostala do kontaktu s Miesem, kterému mohl konvenovat její německý původ a berlínská studia.

Absolvovala Vyšší zahradnickou školu v Lednici na Moravě (1919) a pracovala ve zdejším zámeckém zahradnictví (1919–20); externě studovala na prestižní Vysoké škole zahradnické v Berlíně-Dahlemu. Později působila v zahradnictví bratří Schützů v Olomučanech, na jejichž popud se stala jedním z prvních pěstitelů trvalek v Československu. Zasloužila se o založení botanické zahrady a arboreta při Vysoké škole zemědělské, dnes Mendelově univerzitě v Brně, kde působila v letech 1967–71.

Zdroj: Iveta Černá, vedoucí vily Tugendhat

PhDr. Soňa Haluzová
Tiskové středisko MMB
e-mail: tis@brno.cz
tel.: 542 172 026
fax: 542 172 124
www.brno.cz

V tiskovém servisu na www.brno.cz naleznete aktuální tiskové zprávy, plán akcí, fotogalerii, audiomédia (formáty mp3) a soubory ke stažení.